

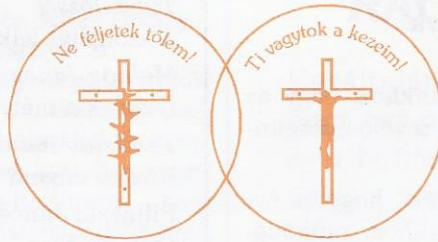
1997. január/február

IV. évfolyam 1. szám

Máté 25,36: „...Börtönben voltam és felkerestetek.”

JOBBI LATOR

A megvetettek pasztorációját és szociális gondozását végzők lelkeségi és módszertani lapja



Mécses Szeretetszolgálat otthonai:
Alsószenttamás

Alsószenttamás (Tass község határában) Kunszentmiklóstól hét km-re található. Hat lakóházzal, közvilágítású utcával, hodállal, vízhálózattal stb. rendelkezik, 60 ha rét-legelővel körülvéve. Társaságunk oktatási, lelkigyakorlatos és társadalmi rehabilitációs otthona. Jelentős felújításra szorul, de már működik. Nyaranta ifjúsági táborozásra: cserkészek, hittanosok, természetkutatók stb. számára nyújt majd lehetőséget az élővíz csatornákkal szabdalts és jól tagolt terület.

IMASZÁNDÉKAINK

Januári imaszándékok

Jan. 5. Imádkozzunk Mennyei Atyánkhoz, hogy az újesztendőben is kegyelmével segítse tevékenységünket!

Jan. 12. Imádkozzunk támogatóinkért, hogy ez évben is biztosítsák a fennmaradásunkhoz, működésünkhöz szükséges anyagiakat!

Jan. 19. Imádkozzunk azokért a médiumokért (sajtó, rádió, televízió), akik a tevékenységünket objektíven bemutatják, és támogatólag értékelik!

Jan. 26. Imádkozzunk az egyházi sajtóért: Evangélikus Élet, Reformátusok Lapja, Keresztény Élet, Új Ember, Hitélet és más lapok fennmaradásáért és terjedéséért, hogy üdvös feladataik betöltésével továbbra is elősegítsék a szeretet társadalmának kifejlődését.

Februári imaszándékok

Febr. 2. Imádkozzunk azokért a börtönlakókért és a közöttünk élő emberekért, akik „egy tál lencséért” eladják jelenüket, jövőjüket, üdvösségüket, hogy felismerjék Istent!

Febr. 9. Imádkozzunk a reményüket vesztett embertársainkért, hogy felismerjék a valódi reménységüket: Krisztust!

Febr. 16. Imádkozzunk a bűnelkövetőkért és önmagunkért bűnösökért, hogy felbredjen mindannyiunkban a tisztulás vágya!

Febr. 23. Imádkozzunk és kérjük Mennyei Atyánkat: adjon erőt, bátorságot, elszánást, hogy mindannyian meg tudjuk kezdeni a Hazafelé vezető utat!

Márciusi imaszándékok

Márc. 2. Imádkozzunk azért, hogy az elítéltek bűnük felismerése után, megbánják gonosz cselekedeteiket, és törekedjenek annak jóvátételére!

Márc. 9. Segítsük imáinkkal azokat az elítélteket, akik keresik az igazságot és törekszenek Jézus Krisztushoz!

Márc. 16. Imádkozzunk a bűnösökért, hogy a Jobb Lator példáján, legalább az utolsó órában felismerjék Jézust!

Márc. 23. Kérjük a gonosztevők és az értük munkálkodók egyik példaképét, a Szent Jobb Latort, hogy imádkozzon az örök üdvösségükért!

Márc. 30. Adjunk hálát Istenünknek, hogy Jézus feltámadásával bebizonyította: van szabadulás a bűneinkből, az anyagi világ béklyójából, az önzéstől, van örök, boldog élet!

A tartalomból:

<i>Tuba József</i>	
A szolgálat lelkisége	4
<i>Molnár János</i>	
Levelek a mélységbe	6
<i>Tomislav Ivančić</i>	
Kövess engem	8
Pilinszki János írásaiból	10
<i>Molnár János</i>	
Karácsonyi mise a balassagyarmati börtönben	12
<i>Simon András</i>	
Az istené vagy a miénk?	
Ne legyenek illúzióid	13
<i>Dr. Majzik Mátyás</i>	
Karácsonyi csomagküldés 1996.	15
<i>Bernard Lemettre</i>	
Szabadulás a rabszolgaságból	16

Felhívás előfizetésre

Kérem valamennyi előfizetőnket, hogy újítsa meg előfizetését lapunkra, a JOBB LATORRA! Ugyancsak kérem valamennyi olvasónkat, hogy kapcsolódjanak be az előfizetők sorába!

Az előfizetési díj nem változott, noha 1997-ben több mint egy millió forinttal többbe kerül az előállítás, mint a tavalyi esztendőben. Az előfizetés tehát 1997-ben is: 500 Ft. Kérem, hogy a mellékelt csekken mielőbb tegyék ezt meg. Mindannyiunk érdeke, hogy minél többen ismerjék meg a Mécses Lelkiséget, a gondolatainkat és a mindennapi gyakorlatunkat... Kérem, hogy terjesszék, hívják fel ismerőseik figyelmét a JOBB LATORRA. (A JOBB LATOR előfizetők a Mécses c. folyóiratot ingyen kapják!)

Kedves olvasóink, barátaink és rokonszenvező testvéreink! Kérjük, ha lehetőségük van rá, a Szeretetszolgálatunknak ajánlják fel személyi jövedelemadójuk 1 %-át. Adószámunk:

190841 211 06

Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság

Köszönjük!

Dicsértessék a Jézus Krisztus!

A kórházban dolgozó áldozatos, alázatos, szeretetet nyújtó ápolónő kibírja a gennyes, bűzös sebek látványát és gyógyítását, vállalja a fertőzés életveszélyét is.

A Mécses lelkeséget vállalók a személyválogatás nélküli, tevékeny szeretetszolgálatot végzők is találkoznak (hej, mi sűrűn!) gennyes sebekkel, bűzös sipolyokkal, és gusztustalan, saját szennyében vergődőkkel. Igaz, hogy ezek „csak” lelki sebek, lelki betegségek és haláltusák... Kérdezzenek csak meg egy levelezőt a tapasztalatairól! A lélek betegsége a bűn. Tudjuk azt is, hogy a bűn sebez! A lelki sebek gyógyítása tudjuk, hogy általában nehezebb, mint a testi sebek gyógyítása. Kérdezzük csak meg a pszichológust, pszichiátert, pszichoterapeutát! De a tudományos szakmai megalapozottsággal és segítőkészséggel bíró szakemberek is tehetetlenek egyes esetekben. Egy ilyen tehetetlenséget, kudarcot mutatott be egy börtönpszichológus, amikor egy stresszhelyzetben levő betegét kemény büntetésre, magánzárkára javasolt...

Mi a krisztusi, személyválogatás nélküli, hálát, köszönetet nem váró szeretettel, tevékeny szeretettel próbáljuk gyógyítani azokat, akiktől mindenki irtózik, mert a lelkük beteg, sebes, és megnyilvánulásaikban, cselekedeteikben rettenetet kiváltók.

A leprával és minden más förtelmes nyavajával sújtott emberek segítőit a társadalom ugyan értetlenül bámulja. Az emberszeretetüket, nem utánozza, csak bizonyos tisztelettel csodálja.

A börtönpasztorációs munkát végzőket, azért, mert a megvetett embertestvéreinek szeretne segíteni az irgalmas szamaritánus példáját követve, maguk is megvetetteké válnak... Megvetetteké válnak, mert bennük, rajtuk keresztül, Jézus Krisztust szolgálják.

A Mécses Lelkiség egy lehetséges utat kínál számunkra az embertestvéreink segítésére. Igaz, hogy ez az út nem könnyű, sőt embert-, lelketpróbálóan nehéz.

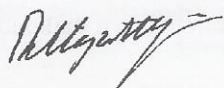
De segít abban, hogy átléphetd az árnyékokat: az önző szereteted határát, és a valódi, önzetlen, személyválogatás nélküli szeretetteddel, az imádkozva végzett tevékeny, Krisztust szolgáló szeretetteddel, új emberré születhess.

Új emberré, aki már örömmel hajol le a mocsárban vergődő, már-már csak a pusztá életbenmaradásért is mindenkit lerántani kész, a bűnben (szinte) már örömét – kínzó örömét – lelő embertestvérehez, hogy elsőnek nyújtson neki segítő kezet, hogy segítse a talpraállásának első, tétova lépéseit. Új emberré, aki nem várja meg, amíg a bűnös megbánja a bűneit és azután segít neki, de olyan emberré, aki segíti a bűnt felismerni a bűnösnek, és aki testvéri szeretetével olvasztja a fagyott kérget a büntelen szenvedő szíve körül...

Atyám, Istenem!

E lapunk már a negyedik évfolyamába lépett. Kérlek, továbbra is segítsd áldásoddal az anyagi fennmaradást, a hatékonyságát és a mi tevékenységünket, hogy Szent Fiad kezeiként, minél több útkeresőt Jézushoz tudjunk indítani!

Amen!



PETRUS CELEN

RÁCSOK MÖGÖTT

Egyáltalán nem tudom elképzelni, hogy egy napon a börtönfalak leomlanak és a büntető intézetek múzeumokká válnak.

Röviddel ezelőtt az is elképzelhetetlen volt, hogy a berlini fal leomlik és az NDK óriás börtöne összeroppan.

Így nem adom fel a reményt, még ha a börtönfalak magasabbak is lesznek.

Én tudom:
Nálad semmi sem lehetetlen.

* * *

Akkor Te letörlöd
összes könnyeinket...

Akkor mi meglátjuk
az Ígéret Földjét
és nem a falakat
és nem a rácsokat nézzük többé.

Akkor Te mindannyiunkat
a nevünkön szólítasz,
és mi könnyezünk
a boldogságtól.

Akkor Te letörlöd
összes könnyeinket...

Amen.

Petrus Ceelen: Rácsok mögött

Kiadja: Magyar Börtönpasztorációs Társaság

Ára 200 Ft.

Külföldön élőknek: 10 USD vagy ennek megfelelő értékű valuta. Az összeg a postaköltséget is tartalmazza. Megrendelhető a kiadónál.

Tuba Iván

A SZOLGÁLAT LELKISÉGE*

A diakónusok a szolgáló Krisztusnak és az őt követő Egyháznak jelei. Az egyházi rend egy küldetésén belül a diakonátus sajátos föladata, hogy jelenvalóvá tegye Krisztus szeretetét különösen a rászoruló körében. „Mint a keresztény közösség igényeinek és szükségleteinek képviselője, mint a diakónia előmozdítója a helyi egyházban, mint szentsége és jele annak az Úr Krisztusnak, aki nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon” (*Ad Pascendum*), ösztönözze és támogassa a közösségben a diakónusi szolgálatokat. A diakónus szolgálatában szentséggé válik az Egyház szolgálata.

Amióta a modern társadalmak szociális államként szerveződnek, és ezáltal előírászerűen a közszolgálat és a szolgáltatóipar jellemzi őket (s a politikusok is szolgálatként jellemzik saját működésüket), különös gondot kell fordítanunk a szolgálat keresztény értelmezésére („*Si duo faciunt idem, non faciunt idem*” – ha ketten ugyanazt csinálják, nem ugyanazt csinálják). A szolgálat egyházi alapkategória: az Egyház központi és leginkább átfogó cselekvésmódja. Ennek kifejezésére nagycsütörtökön megmossák a szegények lábát a papok (nem a diakónusok, mert ők egész évben ezt teszik).

A szolamok ellenére fönnáll a veszély, hogy a szolgálatot – a polgári társadalom újkori differenciálódásának megfelelően – csak a társadalom egy rétegére, az egyháziakra korlátozzák. Eszerint a karitás és a diakónia lenne az Egyháznak az a sajátos szolgáltatója, amelynek fejében – hasznossága alapján – a társadalom tiszteli, esetleg kiváltságokkal ruházza föl, de aztán kizárólag erre a tevékenységre is korlátozza az Egyházat; vagyis az elismerésnek az az ára, hogy mondjon le üdvösségtörténeti küldetéséről a mai társadalomban. S akkor nem kell a kereszténységben tisztelni és védeni a demokrácia föltételét és alapját sem.

Ezzel szemben ki kell emelni, hogy a szolgálat olyan tevékenység, amely nemcsak az Egyházat, hanem az egész társadalmat, sőt az egész világot érinti. A szolgálatnak – a mai világméretű összefüggésekben – rendkívüli jelentősége van a szegények és gazdagok közötti szakadék áthidalásában, ezért a biblikus értelmezés egész tágasságát érvényre kell juttatni: „Aki első akar lenni, legyen mindenkinek szolgálója” (Mk 10,46).

Isten saját kezdeményezéséből jön elénk, és mindannyiunk szolgálaként jelenik meg. Krisztus „gazdag létére szegénnyé lett értetek, hogy szegénységéből meggazdagodjatok” (2Kor 8,9). Ha ezt az isteni önközlést nem hangsúlyozzuk eléggé, akkor a szolgálatról

szóló tanítást és ennek gyakorlatát beszűkíthetik, és összetéveszthetik a karitatív tevékenységgel. A szolgálat teológiája abból indul ki, hogy akik szolgálnak, azok a legszegényebbekben a megfeszített és föltámadt Krisztussal találkoznak. Ezt a szolgálatot akarni és erre képesnek lenni – még mielőtt föladattá vált volna – isteni kegyelem.

Az **Újszövetségben** a szolgálat megértéséhez két kulcsfogalom található: a szinoptikusoknál az asztali fölszolgálás (diakoneó), Szent Pálnál a rabszolgaság igéje (duleuó). (Persze a héber nyelv csak egy igét ismer a szolgálatra: ABAD.) Jézus szolgáló magatartásában megdöbbenően új, hogy tettei és szavai szerint maga Isten lett az emberek – különösen a szegények, éhezők és a sírók – szolgálója. Jézus magatartása egyszerre Isten- és emberszolgálat. De állandóan ügyelnünk kell rá, hogy a szolgálat – Jézus igehirdetésében és az iránta megnyilvánuló húsvéti hitben – nem csupán egy jó cselekedet „értetek és mindenkiért”, hanem Jézus éltáldozata és önfeláldozása.

Ebből a teocentrikus megalapozásból és krisztológiai magyarázatból kiindulva lesz Krisztus tanítványainak szolgálata egyszerre ajándék és föladat. Lk 22,26 szerint Jézus tanítványainak ismertető jele, hogy nem uralkodnak, hanem szolgálnak. Mt 25,40 szerint minden – az üdvösségünk – attól függ, szolgáljuk-e a szegényeket és éhezőket, s fölismerjük-e bennük Krisztust. Ennek megfelelően a szegénygondozás központi jelentőségű az egyházközösség életében. A szolgálat Jézus tanítványainak nem csupán egyoldalú jócselekedet mások érdekében, akik ezt nem „érdemlik meg”, hanem az egész élet föláldozása a legvégsőig, krisztuskövetés a vértanúságig. A tanítványok a szolgálatot Jézus és Isten megelőző ajándékának tekintik, s ez készíti őket arra, hogy saját szolgálatuk hálájával válaszoljanak rá.

Minél inkább kialakult az ősegyházban az egyes kegyelmi ajándékok és karizmák által meghatározott hivatalok rendje, annál inkább szétvált az asztal körüli szolgálat és a diakónusok, ill. diakonisszák társadalmi bajokat orvosló szolgálata. A karitás és a diakónia manapság nagyon differenciált (és bürokratizált) szervezetekben történik az Egyház, állam és társadalom találkozási pontjain. Fönnáll a veszélye annak, hogy a polgári világ csupán mentőszolgálatként veszi igénybe anélkül, hogy az evangélium teljességének prófétai, gyógyító jellegét érvényesülni engedné.

Sokféle új próbálkozás és kísérlet folyik az evangélizáló lekipásztorkodás és a szolgáló-fölszabadító teológia javára, mintegy védekezésül a beszűkülés ellen. A föladat: Jézus magatartásának kor- és szakszerű

* Elhangzott Máriabesnyőn az állandó diakónusok, házastársaik és a diakonátusra készülők lelkinapján 1996. szeptember 28-án.

megvalósítása. Itt válik pl. Teréz anya szolgálata prófétai tanúskodássá. A politikai, kulturális és gazdasági diakóniáról szóló tanítás abból az igényből fakad, hogy a szolgáló Isten evangéliumát és általános üdvözítő szándékát univerzálisan kifejtse.

A szolgálat teológiája és spiritualitása számára mindenekelőtt a következő szempontok látszanak lényegesnek:

- a szolgáló akarás és szolgálatkészség Jézus követésében tiszta ajándék, és semmiképpen sem egyéni teljesítmény; válasz Isten hívására, amely a szegény emberek bajában és a szenvedő teremtményben szólal meg;

- a szolgálat bátorságának s egyben alázatának valódisága és jósága abban mutatkozik meg, hogy akik másokat szolgálnak, szívesen beismerik, hogy maguk is segítségre szorulnak, és mások szolgálataitól függenek, s ennek megfelelően cselekszenek.

Ellenkező esetben a mások szolgálatára irányuló jóakarát hamarosan tönkre teszi az embert, és a szeretet parancsa istentelen törvénné válik: „Azt mondják, hogy szeretik Istent, mivel egyetlen embert se szeretnek” (Ch. Péguy), s önmagukat sem hagyják szeretni; a karitász lekipásztori stratégiává, látszólag spirituális túlhajszoltsággá lenne; és visszajára fordulna az evangéliumi művészet, hogy a szegények szolgálatában a szolgáló kap ajándékot; és aki segítségre szorul, áldozatává válnék egy állítólag „a mennyek országáért” végzett, önmagát kereső produkciónak.

Az igazi segítség a segítő személye, amennyire fogékony a mások segítségének elfogadására.

Igy az Egyházban a szolgálat alanya maga Isten Jézus Krisztusban és az ő Szent Lelkében, és általuk a hívek egész közössége. Ezért a Zsinat kijelentését az Egyházzal mint az emberek Istennel és egymással való egységének szentségéről, alapvetően a szolgálat szellemében kell alkalmazni. Ez az istenszolgálat a hívők közösségében oszthatatlan, azaz a liturgiára, a tanúságtételre és a szorosan vett szolgálatra egyformán vonatkozik.

Ezért nem hiteles és nem felel meg az evangéliumnak, ha valaki pl. a liturgiában akar szolgálni Istennek anélkül, hogy hajlandó volna a szegényeknek szolgálni, s e szolgálatot egyénileg is, közösen is végezni. Ha egy keresztény tagadná, hogy felel a rászorulókéért és az igazságtalan viszonyokért, gyakorlatilag éppoly eretnek volna, mint aki formálisan tagadna egy hitigazságot. Mivel a szolgálatképességét korábban gyakorlatilag csak a nőknek tulajdonították, külön hangsúlyozni kell, hogy minden kereszténynek sajátos hivatása és képesítése van a diakóniára.

Az **egyházi hivatal** különösen Jézus cselekedeteire és szenvedésére épül, és ebből adódik minden egyes hivatalviselő és az egész testület számára a sajátos krisztológiai különbség: „Ti ne hívassátok magatokat rabbinak... Aki nagyobb közületek, az a szolgátok lesz...” (Mt 23,8-12). A Zsinat különösen kiemelte az egyházi hivatal szolgálat jellegét (LG 18). A hívek

általános papi, prófétai és pásztori hivatásának megfelelően minden megkeresztelt részt vesz Jézus Krisztus istenszolgálatra szóló küldetésében. De ezen belül a hivatalviselőknek különleges – vezetői – elhivatottsága van.

A hivatali szolgálatnak azzal a fölfogásával szemben, amely csak olyan tiszteletbeli címekben fejeződik ki, mint pl. Isten szolgálójának szolgálója, a Zsinat minden hivatal valóban szolgálati jellege mellett foglalt állást. Természetesen lényeges, hogy a hivatal lelki *hatalom* is, hiszen viselője az Egyházban a közösség élén gyakorolja, mégis a hatalmi jellegnél fontosabb, hogy a hivatal viselője Jézus nevében küldöttként és az ő személyében cselekszik (Lk 10,16).

A keresztények csak egy Üdvözítőben és Szolgában hisznek, aki a **szolgálat és a hatalom viszonyát** egyedülállóan és kötelező módon megmutatta. Ezért vetődik föl a kérdés általában a keresztény egzisztencia és különösen az egyházi hivatal számára, hogy miként lehet a bűnre hajló és uralomra törő akaratot lelkivé változtatni és egyházivá tenni. Ideologikus marad a szolgálatnak olyan teológiája, spiritualitása, amely nyíltan nem foglalkozik a hatalom problematikájával. A papi engedelmesség lelkisége és az egyházi hatalom gyakorlásának dogmatikus és egyházzogi határesetei bizonyítják, hogy az Egyház tudatában van ennek a problematikának.

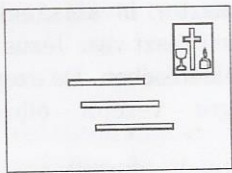
Az Isten mindenhatóságában részesülő Egyháznak és kereszténynek – amennyiben követője Krisztusnak (aki szolgálni akart a világnak és az embereknek, s akinek istentudata az „értetek és mindenkiért” vállalásában lett konkrét) – állandó föladata és kegyelmi ajándéka a **szolgáló hatalomgyakorlás**.

Akik a hitben szolgálnak, azokban kialakulhat egy bizonyos kiválasztottságtudat, különleges öntudat. De annak a szolgálatnak, amely egy ilyen kiválasztottság- és belőle származó öntudatból fakad, nincs se hitele, se tanúságtévő ereje. A keresztényeknek küzdeniük kell azért, hogy a szolgálatra, a másokért való önzetlen kiállásra kapott kegyelem „beteljesedhessen” bennük.

A pszichológiai vizsgálat kutassa, hogy milyen egyéni és társadalmi háttérből született egy-egy konkrét szolgálatkészség és képesség, hogy – a lelkek megkülönböztetése értelmében – különbséget tudjon tenni az egyházi szolgálat beteges és egészségtelen formái között. A gyógyításhoz hasonló folyamat indulhat el, ha fölismerjük a hatalom és a tehetetlenség sajátos egybefonódását egy bizonyos segítésnél és a szolgálattal.

Ha a katolikus Egyház munkajogilag különleges szolgálati társaságként határozza meg magát, akkor eleve azt célozza meg, hogy megvalósítja a hatalommal élés evangéliumnak megfelelő alternatíváját. Amíg Isten világoralma nem valósul meg végérvényesen, folyamatosan hangzik annak a Jézusnak megváltó szava, aki szolgáló jött.

(*Gotthard Fuchs nyomán*)



A MÉCSSES LEVELEZŐSZOLGÁLAT HÍREI

Molnár János

LEVELEK A MÉLYSÉGBE

Az óbudai Szent Péter Pál plébániához tartozó közösségi házban kéthavonta 20–30 ember gyülekezik. Közös szolgálat tartja össze őket, elítéltekkel leveleznek. Családias légkörben érkezik sorban a főleg nyugdíjas korú társaság. Böszörményiné Szirmai Judit, a klub vezetője szerint a legtöbben kapcsolatokat keresnek a levelezésben.

A levelező-szolgálat kezdeményezői Dr. Majzik Mátyás és Fazekas Margit már egy órával a kezdés előtt a helyszínen vannak, előkészítik a találkozást. A novemberi klubeste meghívottjai – Dr. Végh József szociológus, és Szabó Györgyné kalocsai nevelő – is korábban érkeznek. Dr. Végh, a stigmatizációról tart előadást. Szeretne egy tanfolyamot beindítani azok számára, akik laikusként foglalkoznak az elítéltek lelkigondozásával. Ha nincsenek felkészítve, olyan kudarcokba sodródhatnak, ami elveszi a kedvüket. Bár a csalódás a patronált rabbal való személyes találkozáskor szokott a leggyakrabban bekövetkezni. Ezt tapasztalta ausztriai tanulmányútján. Nagyon szerencsés, hogy a magyarországi levelezők nem kerülnek személyes kapcsolatba „gondozottjaikkal”.

Böszörményiné kedves, mosolygós köszöntése után Dr. Végh József előadása már témájában sem valami szívderítő: fogvatartottak stigmatizációja. (Könyvét, doktori disszertációját, „Szégyenbélyegek” címen a Mécses Szeretetszolgálat adta ki, Szeged, 1996.) Szükségesnek tartja hangsúlyozni, hogy nemcsak az elítéltekről van szó. Azokról is, akik vizsgálati fogságban eltöltött hónapok után felmentéssel szabadulnak. Az előzetesben az illető a legnehezebb, a legelviselhetetlenebb börtönélmények részese lesz. Ugyanakkor ártatlansága ellenére a civil életben már börtönviseltként kezelik. Élete radikálisan megváltozik, viseli a stigmát. Ausztriai börtönben találkozott magyar előzetesekkel, akikre nem tudtak rábizonyítani bűncselekményt, de a több mint egy évig tartó meghurcolásba, bizonytalanságba beleöregedtek, idegbajosak lettek. És ki tudja mit kellett még elviselniük, amikor visszatértek korábbi környezetükbe? Nem is annyira a könyvben megírtakat szeretné elismételni, azt bárki elolvashatja. A megírás okát fontosabbnak tartja. Célja a megbélyegzés elleni harc volt. Másrészt úgy érzi, aki a börtönnel kapcsolatba került rácson belül vagy kívül, az sosem szabadul az élménytől. Az igazságszolgáltatás úgy kellene igazságot szolgáltasson, hogy az békét és nyugalmat szüljön. Nem ez történik. Van egy nézeteltérés, mondjuk egy verekedés, az intézmények a résztvevők közé feszülnek, jól szétszakítják őket, s egy „csomó ember keres rajta”. Lehet másféle megoldást találni olyat, amelyik megbékélést eredményez egyrészt, másrészt valóban nevelő hatása van. „Például mit láttam Nyugaton. Beülsz ittasan a volán mellé, veszélyezteted az emberek életét, nem küldenek börtönbe. Arra köteleznek, hogy egy vagy két évig hétvégeken valamelyik baleseti osztályon gondozd a sérülteket.”

Az egybegyűltek helyeselnék: mennyivel emberségesebb és olcsóbb megoldás, mint a börtön. Az előadó elmeséli néhány börtönélményét, ami arra mutat, hogy a büntetésvégrehajtási rendszer rossz, mert a bírótól kezdve az ügyvédig és a smasszerig mindenki abban érdekelt, hogy a bűnözés fennmaradjon, hogy fekete-fehér helyzetek teremtdjének, mert abból élnek. A börtönnek, mint intézménynek összetartó ereje a félelem, félnek a

rabok egymástól és a smasszerektől, az állomány fél a feljebbvalótól, a vezetők a beosztottaktól. A klubtagok megbeszélnek az abszurd, kivédhetetlen helyzeteket, javaslatok hangzanak el, hogy lenne jobb, mindenkinek van véleménye, felforrósodik a hangulat, amikor az egyik tag határozottan kijelenti, az előadó túloz, a rendszer nem rossz, a magyar igazságszolgáltatás teszi a dolgát, nem eredménytelenül. Szabó Györgyné a kalocsai letöltő ház sokkal emberségesebb körülményeit állítja szembe a hallottakkal. Dr. Majzik Mátyás saját húsz éves nevelői tapasztalatára hivatkozva elismeri, hogy vannak lelkiismeretes ügyvédek, bírók, nevelők. De például a nevelő, ha konfliktusmentesen akar működni, semmi nem kötelezi, hogy valóban segítsen az elítélteken, elég ha a minimális adminisztrációt megcsinálja, s munkaidejét az irodában tölti. Az előadó elismeri, lehetséges, hogy a munkahelyén, a fővárosi büntetésvégrehajtásban szerzett tapasztalatok egyediek, csak arra az intézményre jellemzők, de amit a rendszer egészére mondott, továbbra is fenntartja. Visszakanyarodva eredeti mondanivalójához könyvével arra is szeretne figyelmeztetni, hogy az előzetes fogvatartás szörnyűségeit is enyhíteni lehetne, ha létezne a szociális munkások intézménye. Nyugaton a szociális munkás a maga civil mentalitásával nagyon sokat segít. Például valakit letartóztatnak, ottmarad a bezárt lakásban a kutyája. A szociális munkás elmegy s kiengedi. Vagy értesíti a hozzátartozókat, hogy az illetőt bevitték. Az előadás kerek befejezése elmarad, a korábban az igazságszolgáltatást védő közbeszóló kijelenti, az ügyvédet értesítik a letartóztatásról, s az épp elég. Szabó Györgyné érzékletes történettel példázza, hogy a szociális munkásnak nagy szerepe lehetne a visszaailleszkedés elősegítésében. Egy elítélten kívül volt a városban vásárolni. És az illető nem mert megszólalni az üzletben. Sűgnom kellett neki, mit mondjon. Egyszerűen elfelejtett viselkedni. Egyébként is a városba kiengedett elítéltek legnagyobb problémája, hogy látszik-e rajtuk, honnan jöttek. (Apropó, stigmatizáció!)

Két családiás, ünnepélyes momentum színesíti az estét. Erzsébet nap lévén, az egyik klubtag felolvassa a Szent Erzsébet himnusz egy részletét, és az Erzsébet nevű tagok virágcsokrot kapnak Böszörményinétől. Egy későn érkező klubtagnak, Matl Juditnak Dr. Majzik Mátyás, a Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság elnöke meleg, elismerő-méltató szavak kíséretében átnyújtja a kitüntetését, amit a nyári közgyűlésen betegsége miatt nem vehetett át. Befejezésül a Szeretetszolgálat elnöke beszámol a társaság új szerzeményével, a Kunszentmiklós melletti hatvanhektáros területtel kapcsolatos terveiről.

A „hivatalos program” befejeződik, a klubtagok kötetlenül megbeszélnek egymással és a jelenlévő szakértőkkel a levelezőpartnereik által felvetett kérdéseket. Az élénk és minden bizonnyal fontos eszmecsere még sokáig folytatódna, ha a ház gondnoka nem figyelmeztetne az idő múlására. A klubtagok hazaindulnak a pesti éjszakában, ami minden bizonnyal sokkal biztonságosabb lenne, ha a szabadultak nem kerülnének vissza szinte törvénytörően, épp a megbélyegzettség miatt is oda, ahonnan elindultak.

DIAKÓNIA: A SZERETET, AZ IGE ÉS AZ OLTÁR SZOLGÁLATA

(Diakónusok az egyház és a társadalom peremén élők lelkipásztori gondozásában)

Az Egyház szava

Irányelvek az állandó diakonátus bevezetéséhez

(Magyar Katolikus Püspöki Konferencia, 1991. 2.1. pont)

A diakónusok feladatai az Egyházban

Minden diakónus az alábbi három területen tevékenykedik: a *testvéri szeretet*, az *ige* és a *liturgia* szolgálatában. A diakónus szolgálatának mindhárom területét Krisztus szolgáló szeretete határozza meg.

1/ A testvéri szeretet

Testvéri szeretetszolgálatát által a diakónus tegye jelenvalóvá Krisztus szeretetét különösen a rászoruló körében. A diakónus felelős a testvéri szeretet szellemében élő közösségek csoportjainak és sejtjeinek a kialakításáért. Fedezze fel és támogassa a testvéri közösség építésére szolgáló tehetségeket és karizmákat.

Tolmácsolja Krisztus szeretetét a különösen nehéz helyzetben lévőknek: keresse fel rendszeresen a betegeket, a kórházban fekvőket, értelmi és testi fogyatékosokat, magányosokat, új lakóhelyre költözőket. Forduljon különleges szeretettel a nehéz szociális helyzetben lévők felé, akik egyre inkább az egyház és a társadalom peremére szorulnak: szegények, hajléktalanok, hontalanok, munkanélküliek, börtönben lévő és börtönből szabadultak, alkoholbetegek, kábítószerfüggők.

Tevékenységgel és élete tanúságtételével a diakónus ébren tartja az egyházban a diakónia gondolatát és diakónusi hivatásokat ébreszt. Támogatja és szervezi a katolikus egyesületi életet, együttműködik az egyházi és önkormányzati karitatív és szociális intézményekkel. (Folytatjuk)

Bemutakozunk

A Kalocsa-Kecskeméti Főegyházmegye területén jelenleg 6 állandó diakónus teljesít szolgálatot. Közülük ketten, Jagicza József és Puskás Lajos, Mélykúton – két egyházközségben – a plébános és több hitoktató mellett mint főállású lelkipásztori kiegészítők vesznek részt a mintegy 6000 megkeresztelt katolikus testi-lelki gondozásában. Teológiai tanulmányaikon kívül mindketten a Szent István Diakonátusi Körben készültek fel a diakónusszentelésre 1988 és 1993 között. Együtt szenteltek öket diakónussá 1993 Nagycsütörtökén. Mindketten nagycsaládok. A „Bemutakozunk” rovatunkban először őket kérdeztük szolgálatukról, munkájukról.

J. J. Szentelésem után egy évig még kántor voltam, s a kántorság mellett végeztem diakónusi szolgálatot lakóhelyemen. 1994 novemberétől főállású egyházi alkalmazottként vagyok diakónus Mélykúton. Az egyházközségben az alábbi feladatköröket látom el: betegek látogatása, áldoztatása, hitoktatás, jegyesoktatás, esketés, keresztlési előkészítés, keresztelés, temetés, prédikálás, vasárnapi pap nélküli istentisztelet, igeliturgia a filiában.

A feleségemmel együtt egyházmegyei családreferensek vagyunk, így természetesen Mélykúton is foglalkozunk családpasztorációval. Az egyházközségben három családcsoporthat működik, velük kéthetente találkozunk mindig más-más családnál. Ezeken az összejöveteleken részt vesznek a gyermekek is. Szentírást olvasunk, megbeszéljük az olvasott részt, s szisztematikus tanulást is folytatunk. Ezen kívül jut idő napi örömeink és gondjaink megbeszélésére is. Az összejövetel mindig közös imával

zárul. Két év óta a családközösségekhez tartozó családok száma folyamatosan növekszik.

P. L. Mivel már 1984-től főállású lelkipásztori kiegészítőként tevékenykedtem, a gyakorlat szintjén a diakónusszentelés - néhány liturgikus szolgálatot kivéve - nem sok változást hozott az életembe. Az *ige*, a *liturgia* és a *szeretet* diakóniáját az alábbi területeken gyakorlom:

A *tanítást* a homíliákon túl a hitoktatásban, bibliakörben, felnőtteknek a keresztségre, elsóbáldozásra és bérmlásra való felkészítésében, jegyesoktatáson és keresztségi előkészítőn végzem.

Legfőbb *liturgikus tevékenységemnek* a szentmisén való asszisztálást, diakonizálást tartom. Emellett rendszeresen vezetem a hívők ájtatosságait, igeliturgiát tartok, esketek, temetek.

Számomra a betegek és idősek látogatása és áldoztatása nemcsak liturgikus feladat, hanem az egyház *diakóniájának, szeretszolgálatának* a része, amely valójában a plébániai karitászcsoport munkájában, életében és annak vonzáskörzetében teljeseedik ki.

Szolgálatomnak háttere a családuk, ahol hat kiskorú gyermekünket neveljük. Nem mindig egyszerű az időt és az energiát úgy beosztanunk, hogy maradéktalanul megvalósulhassanak Szent Pál szavai: „A diakónus ... legyen gyermekeinek és otthonának jó előjárója”, ugyanakkor „ha jól végzi szolgálatát, nagy megbecsülésre és a Krisztus Jézusba vetett hitben való bizalomra tesz szert” (vö. 1 Tim 3, 12-13).

Szolgálatomhoz attól a diakonátusi körtől várom a segítséget és megerősítést, amelyben szentelésemre készítettem.

Tomislav Ivančić

KÖVESS ENGEM*

Találkozás Jézussal a kereszttúton

E könyvecskének kéziratát 1987-ben húsvéti üdvözlésként küldtük szét. Szeretnénk elvezetni az olvasót a hétköznapi keresztekhez, melyek az Evangéliumban ábrázolt víziók a keresztről. Lehetetlen ilyen víziókat megfelelően szavakba foglalni.

Épp ezért, e könyvecskének szavai paradoxan hangzanak, inkább dadogás, mint beszéd. Mégis, meggyőződésünk, hogy az olvasó helyesen érti majd.

A keresztek elfogadása egyáltalán nem menekülést jelent a mindennapok terhelései elől, ellenkezőleg! A szenvedőnek, akitől a munkához való legutolsó lehetőség is elvétel, a keresztek elfogadása által igen sok belső energia adatik, hogy új emberré váljon és egy új világot alkosson. Azok az emberek, akik legszívesebben elfutnának életük problémái elől, a küzdelem és a felelősségteljes tevékenység elől, így életkedvet és kitartást kapnak és vállalkoznak minden emberileg lehetségesre. Ez a kereszttúton emlékeztet Péter Jézussal való találkozására, – egy Rómához közeli úton.

Egy legenda szól erről, hogyan próbál meg Péter a Rómában ráváró vértanúság elől elmenekülni. S akkor Jézus találkozik vele, kereszttét hordozva – Róma felé menve.

„Quo vadis, Domine? – Hova mégy, Uram?” – kérdi Őt Péter. „Megyek, hogy másodszor is meghaljak érted és a világért”, válaszolja neki Jézus. Péter megérti, visszafordul és engedi, hogy keresztre feszítsék Rómában.

Mindegyikünk sűrűn találja magát a hétköznapi keresztté elöl menekülésben.

Jézus biztat minket, hogy térjünk vissza a városba, a faluba, a házba, a családba, a munkahelyre, az életünkbe, – hogy hűségben véghezvigyük, amit ránkbízta; – és ezzel az ideigvaló elhaljon bennünk és a halhatatlan megmaradjon.

Köszönjük mindazoknak, akik tanácsaikkal és közreműködésükkel segítettek, hogy ez a könyvecske megjelenhetett.

Zagreb, 1988. Gyertyaszentelő ünnepén

A Szerző

Hogyan imádkozzuk ezt a kereszttúton?

Az imádság beszélgetés Istennel. Mégis kevesebbet kell Istennek elbeszelnünk, és sokkal inkább hallgatnunk kell ŐT.

A kereszttúton bevezet minket a „halló” imamagatartásba. Ezért választottuk ezt a formát, hogy hallgatjuk Jézust, ahogy a saját kereszttújáról beszél nekünk. Tehát legjobban akkor imádkozzuk ezt a kereszttúton, ha az olvasásánál odafigyelünk és hagyjuk, hadd találjanak el a szavak min-

ket, – amikor elérnek minket, – mint az eső a kiaszott földet, mely megítatja a talajt és a vetést növeszti. S akkor mibennünk is új élet csírázik ki. A csöndben megérezzük, hogy Jézus kereszttútonja a saját helyzetünk, melyet Ő átalakít.

Ezt a kereszttúton nemcsak a Nagyböjten végezhetjük. Ez az út a hétköznapi útja, és igen hasznos ezt egy ideig naponként olvasni, hallani és átímadkozni. És akkor ez betölt, meggyőz és megváltoztat minket.

S hogy könnyebben ráálljunk a kereszttútra, szükségünk van egy nyugodt helyre, ahol imádkozhatunk. Ez lehet egy templom is, ahol állomástól állomásig mehetünk, vagy otthon is, vagy a természetben, vagy akár útközben. Fontos az, hogy halló emberekké váljunk. Ebben a várakozó magatartásban találkozhatunk Istennel.

Ennek a kereszttúton az imádkozásához az első lépés egyszerűen egy döntés az ima mellett, és az a készség, hogy bizonyos időtartamot csak erre vegyek igénybe. A második lépés Isten jelenlétébe vezet téged. Ő tudtadra adja, hogy Jézus éppen akkor van jelen, ha hallgatni akarod Őt, s lélekben Arcát szemléled, engedi, hogy mint a Nap, felmelegítsen téged, s hogy szíven találjon Igéjével.

A harmadik lépés a szövegek olvasása, és a készség arra, hogy hagyod magad megváltoztatni. Ez az ima átformál téged és egyesít Istennel.

Természetesen különféle lehetőségek vannak a kereszttúton végzésében. Az egészet akár egyszerre is átolvashatod, vagy a szövegeket több napra is feloszthatod, vagy oly sokáig szemlélhetsz egy stációt, míg eltölti teljesen életedet.

Minden stáció egyre mélyebben be fog téged vezetni Krisztus jelenlétébe. Mihelyt felveszed azt a kereszttét, melyet a stáció kínál, mihelyt a konkrét formájában elfogadod helyzetedet, ahogy az a stációban kiábrázolódik, Jézussal találkozni fogsz. Pontosan ott vár rád, ahol a te keresztté van. Minden egyes kereszttét ismeri, és mindegyiket felvette magára, hogy megszabadítson téged. Jézussal való találkozásodnak a helye, a lehetősége a keresztté. Tehát a keresztté nem értelmetlen szenvedés semmiképpen sem, hanem áldás. Idővel azt is megtanulod majd, hogy örömtől ujjongj a kereszttében. A keresztté, ahelyett, hogy megrettentene téged, megörvendeztet majd, megvilágosítja életedet és győzelemre vezet.

A keresztté és a szenvedés értelmet nyertek, mivel Jézus Krisztus maga vár ott rád, aki vagy elveszi szenvedésedet, vagy erőt ad ennek türelmes elviseléséhez. A keresztté elfogadása valójában győzelem a keresztté és a szenvedés fölött. A betegségek, fájdalmak, a halál és a bűn elfogadása elvezet téged a szenvedés-, betegség-, s a gonosz

* Folytatásban közöljük és követésre ajánljuk...

befolyásától mentes szabadságra. Ez a győzelemre vivő út. Ahogy Mózes a pusztában felállította a keresztet az érc kígyóval, hogy mindaz, aki ránéz, a mérgeskígyó marásától meggyógyuljon, ugyanúgy mi is a kereszt megpillantásánál Jézus Krisztussal találkozunk, Aki meggyógyít minket. Hiszen, ha tudjuk, hogy minden egyes elfogadott szenvedésben Jézus Krisztus vár ránk, akkor a szenvedés erejét veszti, nem aggaszt és kínoz többé minket. A szenvedés fullánkját veszítette, s nem úz téged többé már a magányosságba, értelmetlenségbe és kudarcba, hanem értelem, öröm és élet lesz osztályrészed. A keresztút minden stációját megérthetjük ebben a kontextusban.

A keresztút

Bevezetés

Legyen tudatos benned, hogy Jézus előtted áll, és kérd Őt, hogy bevezessen téged az igazi, helyes lemondás titkába.

Jézus, szeretnék Veled találkozni. Vezess engem a Te utadon. Mária, taníts engem Jézus Igéjében szilárdan kitartani, ha életem Kálváriájára megyek. Segíts nekem, hogy én is, mint Te, szívesen beleegyezzek és mondjam: „Történjék velem”. Segíts nekem mindent megtenni, amit Jézus mond, hogy tegyek.

Atya, itt vagyok. Szeretnék Fiad titkába belemerülni, hogy Te ma engem, mint gyermekedet felismerj, aki Hozzád visszatért. Amen!

Lelkigyakorlatok 1997

Levelezőink lelkigyakorlata: 1997. április 4–6. Kunszentmiklós

Péntek délutántól vasárnap ebédig tart. Teljes ellátás, szerény körülmények, teljesen ingyenes.

A lelkigyakorlatot: *Csorba József* plébános vezeti

Mécses lelkiigyakorlat az érdeklődők részére: 1997. június 20–22. Kunszentmiklós

Péntek délutántól – vasárnap ebédig tart. Teljes ellátás, szerény körülmények. Részvételi díj: 1000 Ft.

Börtönlelkipásztorok lelkigyakorlata: 1997 augusztus 25–26–37. Kunszentmiklós

Érdeklődő lelkipásztorok jelentkezését is várjuk bel- és külföldről egyaránt.

Teljes ellátás, szerény körülmények, ingyenes.

Vezeti: *Vác Jenő SJ*

A lelkigyakorlatra a Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság Központjában lehet jelentkezni: **6753 Szeged-Tápé, Heller köz 6. Tel.: (62) 495-592**

Egy szociálpszichológus gondolataiból

Dr. Végh József

Egy levél

A börtönökben az egyik legneuralgikusabb probléma a levél. Sokszor az egyetlen jelentősebb esemény az egész nap folyamán. Egyaránt bonyodalmat okoz, ha jön, vagy ha nem.

A levél sokszor az egyetlen szál, ami az élethez köti a fogvatartottat. Egy-egy késlekedő vagy elmaradó levél élet-halál kérdése lehet. A börtön a legstabilabb kapcsolatokat is megpróbálja, kikezdi. Az egymást szerető emberek különösen érzékenyek a levelezés gyakoriságára, hangvétele változásaira. A bezárt ember önbecsülése megrendül, a kapcsolat kihülésének legapróbb jeleire is érzékenyen reagál. Vagy bizalmatlanná és féltékenyvé válik, amit sokszor durvasággal leplez.

Ha egy levél egy félreértés után maradnak el, és az elmaradt választ a feladó a kapocs?

A pontatlanul, olvashatatlanul címzett levelek sok ember életét keserítik meg, nemcsak a küldőkét, akik hiába várnak választ, nemcsak a címzettét, aki hiába várja, hanem azokét az embereket is, akik a címzett és a feladó közé kerülnek, és tétován dugdossák egymáshoz a gazdátlan leveleket.

Sokszor csak egy gyakori név áll rajta a címzett helyén, és nyolc-tíz személyt kell végigzongorázni, míg végre a feladóra utaló adattöredék után odajut, ahova szánták. Sokszor a feladó szégyelli a saját címét ráírni a börtön címével együtt a borítékra. Az ilyen levelek a legkellemetlenebbek. Se a címzettjét nincs minek alapján kinyomozni, se visszaküldeni nincs hova, sőt egy-egy gyakori vagy olvashatatlan név esetén még azt se lehet eldönteni, hogy melyik nevelő bontsa fel, hogy aztán esetleg a tartalom, az aláírás alapján esetleg célba tudja juttatni. Ezek a levelek vándorútra kelnek, körbejárnak minden lehető helyet, hátha valaki mégiscsak ráismer a névre vagy az írásra, és célba jut.

Van amikor elfekszik, várva, hátha nagyon fontos volt, és majd a keresőtől meg lehet tudni, honnan tartott hova. Egyikről-másikról soha sem, vagy csak a nagy rendcsinálások idején derül ki, kinek és miért írták, mint erről az olvashatatlanul címzett, és alig olvashatóan is írt szomorú levélkéről.

Tisztelt Igazgat ur

ezen kéresem fordulok Igazgat o szine elé hogy kerésem támogat ás találjon. Nalam lakik Takács Gábor mikor haza engedték megfogata hogy többet nem iszik de az ígéret bizony nem akar megvalósulni mihelyt penzt kap, már megint a rég kerékbe csöpen vissza és eszt csak ugy lehet meggátolni ha behívják letólni a kiszabott 4 évi büntetését hogy ne kerüljön vissza a régi vágányban nagyon jó munka erő Tiszta Pedáns nem szekánt de ha pénzt kap a kézben minden ról megfeledkezik. Kerem tisztelt igazgató urat hogy teljesüljön a kéresem hogy ujra uj ember faragjunk belöle mert a hajlam megvan benne a javulásra az ó tudta nélkül trom eszt pár sort bízom aba hogy kérem meghalगतas-ra fogtálalni

Maradok Szivelyes üdvöz letel

Pilinszki János írásaiból

Az igazság szolgálatáról

A tettenérés kínja elviselhetetlen. A bűnöző ebben a helyzetben úgy érzi magát, mint a vadászok gyűrűjébe került állat. Egyedül van, s egyedülléte csak a haláltusához hasonlítható, sőt többnyire azonos vele.

Helyzete – ilyen értelemben – gyökeresen igazságtalan. Mert aki tetten ér, akik tetten érnek – a helyzet teszi így – büntetlennek tűnnek, míg ő, a tetten ért, semmi egyéb, mint bűn, semmi egyéb e pillanatban, mint maga a bűn, amit elkövetett. Csupas, tehetetlenül kiszolgáltatott tárgy a kutató pillantások keresztútjében.

Ember és ember közt ez a szituáció, ez a helyzet: nem lehet más, mint aránytalanul egyenlőtlen. Innét az intés: „ne ítéljetek”. Ami persze nem azt jelenti, hogy szemet húnyjunk bárki garázdálkodása fölött.

Bizonyos dolgokat azonban sose szabad elfelejtenünk. Az egyik: hogy mi magunk is bűnösök vagyunk. A másik: hogy az ítélet elsőrendűen Isten ügye, s mi ebben a perben legfeljebb szolgálati közvetítők lehetünk, ha mindjárt a végrehajtó szerepét töltjük is be. E szerep tehát mindig és mindenképp előtt teljes tapintatot és alázatot követel tőlünk. Szinte személytelen távollétet, mint amilyen az ápolóé a nagybeteg ágyánál. Minden más magatartás, történjék bár Isten vagy a felebaráti szeretet nevében, adott esetben: illetéktelen, hamis és kegyetlen. Elviselhetetlenül kegyetlen, s csak még mélyebbre taszítja azt, aki amúgy is elveszettnek érzi magát.

Ugyanakkor tudnunk kell azt is, hogy a tettenérés – szakrális pillanat. Hajlamosak vagyunk arra, hogy épp az ellenkezőjét lássuk benne: valamiféle kikerülhetetlen pontot egy rettenetes mondat végén. S az is, de ugyanakkor véghetetlenül több is annál.

A nép homályos, de jó ösztönrel nem hiába vette körül valamiféle tisztelettel az elítélteket. Nem hitte azt, hogy ártatlannok; egy pillanatra sem gondolt arra, hogy büntetésükből kiszabadítsa őket – de megérezte bennük azt a ritka határhelyzetet, mely a szerencsétleneket közvetlenül a halál és Isten közelségébe vonja, s hogy az ilyeneknek nincs más választásunk, mint a rájuk nehezédő igazság teljes és tökéletes elfogadása, vagy teljes és tökéletes elvetése. Ilyen értelemben szakrális a *tettenérés pillanata*, amikor is a bűnös oly közvetlenül kerül szembe az igazsággal, vagyis Istennel –, hogy ebben a párbeszédben mindenfajta tolmácsolás hamis és illetéktelen. A bűnös *most* az igazság ítéletével áll szemben. Ha van ereje befogadására, megmenekül; ha nincs ereje hozzá, még mélyebbre kerül a hazugságban.

Mi szerepünk lehet egy ilyen találkozásban, egy ilyen szembe kerülésben a mezítelen igazsággal, amitől magunk is félünk és menekülünk, s legfeljebb messziről, tisztos távolból sóvárgunk utána?

Ha a világ mélységes rendje szerint fontos, sőt döntő részünk is jut az ilyen „perekben”, tudnunk kell effajta szerepünkről, hogy *csak* szerep, mit a külső körülmények osztottak ki ránk, de aminek valóságát egyedül csak Isten látja, erre egyedül Isten véghetetlen tapintata és veséig ható igazsága képes. A tények, emberi világunk tényei mindenkori részei a valóságnak, de soha se azonosak egészen vele. A tények: az emberé. A valóság: Istené. Földelelhetjük a tényeket, s igyekezhetünk egyeztetni azokat a valósággal – ez minden. A bűnös azonban lebukásának tényével egyidőben a valósággal is találkozik, még hozzá a valóság ítéletének és irgalmának minden szigorával és gyengédségével. És ez az a pont, ahol nekünk e pillanatokban

valóban nincs helyünk. Isten és a bűnös oly közvetlen párbeszéde ez, amihez viszonyítva minden „tolmácsolás” *csak szó, csak kegyeskedés lehetne.*

Mi itten csakis a szolgák tartózkodásával segédkezhetünk még akkor is, ha a dolgok menete cselekvő szerepet oszt ki ránk.

Új Ember, 1969. március. 2.

A nagyböjt

...időszaka mit jelent ma, mire kötelezi a mai hívót, a mai embert? Az egyház látszólag sokat engedett szigorából, de vajon milyen mélyebb megfontolás alapján?

Könnyített tiltásain, de nem összeszedettségünk kárára. Amennyiben enyhített föltételein, oly mértékben igényli, hogy minél teljesebb figyelmet szenteljünk a lényegnek, nevezetesen a liturgiában megjelenített szenvedéstörténetnek.

A modern világ többek közt két rendkívül fontos dolog jelentését mosta el bennünk. Az Egyik a bűné, a másik a vezeklésé.

A lélekelemzés betegségre változtatta a bűn nevét, amitől azonban a bűn továbbra is köztünk maradt. Legfeljebb zavarosabban nézünk vele szembe azóta, s a bűnös kevésbé érti, miért büntetik „betegségéért”?

De talán még kétségesebb vállalkozás volt fölszámolni a vezeklés fogalmát, szükségét, elemi szerepét az emberek életében. Esendő lények vagyunk, s igazában nem az tesz jót velünk, aki szép nevet ad annak, ami továbbra is ott pusztít bennünk és közöttünk, hanem az is, aki segítséget kínál gyarlóságunk fölmérésére, bevallására és jóvátételére.

A legtöbb bűn azonban – egyedül talán az anyagi megkárosítás kivételével – jóvátehető. Márpedig a bűnös – s ki ne volna bűnös? – mindaddig, amíg tökéletesen hozzá nem idomult bűnéhez, szabadulni kíván tőle, jóvá akarja tenni. De hogyan, ha egyszer a legtöbb bűn következményében visszavonhatatlan? Akit megrontottunk, hogy csak a legszemléletesebb példát említsük, attól bocsánatot kérhetünk ugyan, de miként adhatnánk vissza ártatlanságát?

Erre a „jóvátehető bűnre” egyedül a vallásos értelemben vett vezeklés kínál valódi, súlyában és erejében megfelelő panaceaát. Mivel egyedül Istenben tehetjük jóvá a megváltozhatatlant, egyedül az örökkévalóság és létünk örök szintjén mindazt a hibát, mit az idő visszafordíthatatlan síkján elkövettünk.

A nagyböjti könnyítések semmi esetre se érinthetik hát a vezeklés lehetőségének, mélységes és kivételes alkalmának „elmosását”, súlytalanítását. Ellenkezőleg: a szokássá szürkült közös gyakorlatok helyett, a vezeklés egyéni átélésére, feltárására, realizálására sürget vele az egyház, liturgiájának teljes gazdagságával oly lehetőséget sejt māt, homályosan – de annál mélyebb és valódibb éhséggel szívében.

A Megváltó ugyanis azzal, hogy legfőbb közvetítő Isten és ember, ember és ember között – oly abszolút értéket jelent, mely mindenkor behelyettesíthető minden relációnkba, s mindenekelelt *jóvátehető* viszonylatainkba. Ez a megváltás egyik legmélyebb értelme. Jézus azért jött, hogy jóvá tegye azt, ami az időben végleg elveszett; ezért adta kezünkre magát. Vegyük észre, hogy azóta se hagyott el bennünket, s épp ott a legkevésbé, ahol szükségünk a legnyomasztóbb: a jóvátehető jóvátételében.

Új Ember, 1969. március 9.

A bűn illúziói

Az erények bibliai útja keskeny és meredek. Ezért érezheti a visszaeső bűnös, amikor ismét a bűnt választja, a lejtős és széles utat kényelmesnek és otthonosnak. Ez a bűn első és legáltalánosabb illúziója. A valóság azonban rövidesen kiderül, s az első „megpihenés” után vétünk szorongatóan magányossá tesz, hogy szinte kimeredünk a világból.

Valójában bujdosókká válunk, s már első lépteink után ránk nehező a büntetés. Ki nem ismerné ezt az elviselhetetlen nyomást? Az eltévedés embertelen terhét?

Elviselhetetlen a büntetés, de épp ebben rejlik segítségének ereje – vagy a még mélyebb eltévedés veszélye. *Segítségé:* hogy törhetetlen súlyával kimozdít a bűn hamisságából, módot adva a tisztázásra, reális perspektívát tévedésünk korrekciójára. És *veszélye:* hogy hazugsággal és hamisítással védekezünk ellene, mind szélesebb és mind egyetemesebb hazugságokba építve bele eltévedésünket, inkább az egész világot meghamisítva magunk körül, semhogy illúziókat földadjuk.

Ez a bibliai széles út következő, hosszú szakasza, mit fokozatosan vált föl a harmadik – mely azonban rejtetten már az első bűnbeesés magjában ott van –, a bűn ama sötét, világtalan szakasza, amikor is magát az eltévedést, az illúziók mélyén működő semmit választjuk, egyenesen és készakarva.

A nyomás itt már irtóztató, de idáig jutva a lélek annyira elámitotta és eltompította önmagát, hogy alig valamit, vagy szinte semmit se érez belőle. A megtérés, a visszafordulás erről a pontról aligha történhet meg gyökeres megrendülés és teljes fordulat nélkül. Gyakoribb az illúziók illúziója: a megtérésről való tehetetlen álmódosítás. Viszont a tökéletes fordulat gyönyörű példái is jól ismerjük a jobb latoré csak egy a sok közül. Az Emberfia ezért jött közénk, s ez az a csodálatos esemény, amit az anyagi karok oly páratlan örömmel fogadnak, térdre borulva a pillanat szentsége előtt.

Új Ember, 1968. október 27.

Két „rendhagyó” szent

Az Evangélium két olyan szentet villant fel, akikre joggal mondhatjuk, hogy a szentek kivételes sorában is kivételesek és „rendhagyóak”.

Az egyik: a jobb lator, a szent lator, akinek kivált a középkorban volt méltóan széles és bensőséges kultusza, s aki a jelek szerint épp napjainkban nyer új és termékeny „aktualitást”.

Ki volt ez az ember, ez a gyilkosságért keresztre vert bűnöző, akinek Jézus maga ígérte meg az üdvösséget? Bűnöző ember volt, aki semmit se tudott Jézusról; aki meg se volt kereszttelve és akinek fogalma se volt Jézus istenségéről és tanításáról. Még itt a kereszten is véletlenül lógott és szenvedett az Úr szomszédságában.

Mi tette mégis szentté? Két dolog. Az egyik: hogy tudta, jogosan bűnhődik. A másik, hogy elhatározta magát szenvedése magaslatán az erkölcsöt féltő farizeusok álszent alázatától, melylyel a vallás „tisztaságát” féltették, a kárhozott lelkek jellegzetes ítélkezésre, menthetetlenül kicsinyes ítélkezésre zsugorodott poklától, jelentkeztek az a színlelésben hangsúlyozott alázat, vagy a betű szerinti magabiztonság maszkjában.

Igen, a jobb lator volt az egyetlen, aki tudta, hogy joggal agonizál, s aki a farizeusok és a bal latornak a farizeusokénál semmivel se különb szavaival szemben *jó szót szolt* a középső haldoklóról. S ez elég volt ahhoz, hogy ő legyen az egyháztörténet egyetlen szentje, akit maga a Megváltó avatott azzá. S ha ez igaz, mint ahogy igaz, épp korunkban nem ártana az Evangélium egészét Isten agóniájának eme haláltusa mélységű pontjára,

a megváltás pillanatának valóságos szintjén, a mélységek mélységéből kiindulva igyekeznünk megérteni és befogadni. Jézus, amikor egyesült a jobbik latorral, egyedül és fennhangon, mint senki mással, egyúttal végső kérését intézte hozzánk: legyetek, mint ez a gyilkos, jobbra tőlem.

Az Újszövetség másik kivételes szentje a „tékozló fiú”. Aki csak egyszer is figyelmesen elolvasta a róla szóló passzust, az tudja, hogy a „tékozló fiú” nem jelképes alak, hanem valóságos ember. A „tény, az tény”, mondják előszeretettel a felszint mélységnek föltüntetők. S ez igaz is: a tény, az tény –, *de nem is több annál*. Rilke felkiáltott: „Rettenetes, hogy a tényektől sose ismerjük meg a valóságot!” Nos az Evangélium nem tények vallató, rápirító detektív munkája, hanem gyűjteménye azoknak az igazságoknak, amiket egyedül Isten *ítélhet meg*. Aki ezt nem érti, Isten helyébe tolja föl magát, Istent akarja megfosztani trónjától. Egyszóval: alapvetően diabolikus.

Röviden: lehet, hogy a Tékozló Fiú története nem történt meg, vagyis nem tény, a farizeusi gondolkodás közkedvelt szóhasználatá szerint, de igaz és valóságos, ahogy Isten léte se tény, hanem valóság.

A Tékozló Fiú az Újszövetség másik legnagyobb, „kivételes” szentje a jobb lator mellett. Ő a másik kivételezett, akinek üdvözülése fölül az Írás semmi kétséget nem hagyott. Szentsége történetéből négy elem bizonyos:

1. Föllázadva kikérte atyai jussát – és meg is kapta.

2. Eltékozlta mindenét.

3. Hazatérve *apja ölelése egyenrangú volt az ő ölelésével*.

4. A vacsorán apja jobbán ült a hűséges fiú, a mindig is otthon maradt fiú irigységére. És ez fontos mozzanat. Ki volt a Tékozló Fiú? A jobb lator? És ki volt az Atya? Maga Isten? És ki volt az irigy és hűséges fiú?

Mit számít! Egyedül az Atya ítélete valóság – túl a tényeken, túl az erkölcsön, túl minden paragrafuson.

A Tékozló Fiú szentsége titkában talán még a jobb latorét is fölülmúlja. Tudója egyedül Isten. Hogy mikor vált szentté? Távozásakor, a disznók között, megrendítő fogadtatásában? Úgy érzem, hogy ez a három mozzanat, féktelen kilengésében is tökéletesen egy. Másként az Atya (vagyis Isten) igazságtalan lett volna, amikor hűtlen fiát a mindig hűséggel szemben előnyben részesítette, szinte fittyet hányva neki. „Az én oldalamon, az én jobbomon most egy szent ül.” Majd földi *apaként* a következőket érezhette: „A másik fiam csak a fiam. De ez itt a jobbomon, szent. S ilyen értelemben több nálamnál. És hogy ezt lássam és belássam, meghaladva a tényeket, erre egyedül Isten vezethetett rá. Köszönöm Úram, hogy betöltöttél kifürkészhetetlen szeretetteddel és igazságtevésséddel. Különben hűséges fiam ülne most jobbomon. De Te megkíméltél a tényektől és megajándékoztál a valósággal. Kérek, bocsásd meg másik fiam jogos ítéllettől sárga arcát. Ő még nem tudja, hogy az alázat nem tudhat magáról. Pedig tudom, hogy törekszik rá de úgy, hogy meg is nevezi, alázatosnak mondja magát. Vedd el gőgjét, ahogy mindentől és mindenkitől jogosan megvetett fiamtól egyszer s mindenkorra elvetted.”

Az Evangélium két *kivételes* szentje ma kétségtelenül talán a „legaktuálisabb”. Fő jellemzőjük azonban, minden időben a „legaktuálisabbak”. Mindkettő ékes bizonyíték arra, hogy az erkölcs még távolról sem vallás. Jézus nem erkölcsalapító volt, hanem vallásalapító. Vagyis: nem ítélkezésre, hanem szeretetre hívott meg minket. Aki az Evangéliumot fordított sorrendben olvassa, nem a kereszten függ, hanem a kereszttel kiabál. És nem igaz, hogy megérti a Szent Lator és a Tékozló Fiú szentségét. Az Evangéliumot fordítva olvasó szíve szerint az irigységtől méltányosan sárga fiút ültetné az asztal fölé.

Új Ember, 1980. április 6.

KARÁCSONYI MISE A BALASSAGYARMATI BÖRTÖNBEN

1996-ban, a már hagyományossá vált központi karácsonyi istentiszteletet Balassagyarmaton tartotta a Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság közösen a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságával. Természetes tehát, hogy a váci segédpüspök, dr. Katona István által cerebrált misén részt vett Dr. Tari Ferenc altábornagy, országos parancsnok és Dr. Majzik Mátyás, a Társaság elnöke.

Krisztus születésének ünnepét az új, még festékszagú étkezõben rendezték. A karácsonyfát gyermekek és a balassagyarmati római katolikus egyházközség énekkara vette körül. Az énekkar örömhírt hirdető dallamainak szárnyán az elítéltek kiszabadulhattak a börtön mindennapjainak szürkeségébõl, a gyermekek karácsonyi némajátéka felidézhetette valamikori ártatlanságuk rég elfejtett emlékét. És talán sokakban felébredt a vágy, hogy a „rosszat magunkban háttérbe szorítsuk, a jót pedig kibontakoztassuk”, ahogy a püspök atya prédikálta. Tóth Tibor zenetanár hegedûjátéka, Varga János karnagy orgonakísérete a szeretet evangéliumát hirdették a zene szavak nélkül is lélekbehatoló erejével.

A püspök atya szentbeszédében a gyermek Jézus megjelenítésére, és arra helyezte a hangsúlyt, hogy mit hozott Isten Fia a világba. Változó, sok szenvedéssel, kétséggel, bûnnel, harccal terhelt világunkban milyen vigasztalón hangzik Jézus ajándéka: öröm, szeretet, béke. Ahhoz, hogy részesüljünk a mennyei javakból, meg kell bánnunk bûneinket, hinnünk kell Krisztus megváltó erejében.

A mise folyamán több elõzõ nap meggyónt elítélt is részesülhetett a Krisztussal való közösségben, mintegy bizonyosságot téve arról, amit a helybeli plébános mondott bevezetõjében: a börtönlakókkal folytatott beszélgetéseiben meggyõzõdött arról, hogy sok jóra való törekvés van a kiközösítettekben. Az istentisztelet záróakkordjaként a püspök atya apró ajándékokkal kedveskedett az elítélteknek.

Megkértem az ünneplõk közül néhány fontos személyiséget, értékelje a rendezvényt. Íme a véleményük:

Dr. TARI FERENC altábornagy: Ez az esemény abba a sorba tartozik, ami a magyar büntetés-végrehajtásban évek óta gyakorlat. Ne-

vezetesen arról van szó, hogy az egyházak jelentõs szerepet játszanak a büntetés-végrehajtás életében. Hitelesítik azt, amit az elítéltek a nevelõktõl is hallanak. Mind a plébánosok, mind más egyházak lelkészei, mind az úgynevezett missziók fontos munkát végeznek. Ami konkrétan a központi ünnepséget illeti, úgy gondoltuk a karácsonyra, a szeretet ünnepére a börtönben is szükség van. Az elítélt nem ünnepelhet családjá körében, ha lenne is neki, de lelki vigaszt igényel. Ez a szép szentmise, sok más tényezõvel együtt remélhetõleg hozzájárul ahhoz, hogy az, aki szabadul, ne azt az utat válassza, amit addig járt.

A BÖRTÖNPARANCSNOK: Az egyházak szinte naponta részt vesznek a nevelõmunkában, ami a balassagyarmati börtönben folyik. A katolikus mellett, a református és az evangélikus egyház rendszeres támogatónk ilyen téren. A megelõzõ években karácsonykor és húsvétkor ökuménikus istentiszteletet, ünnepélyt tartottunk. Most elõször látogatott meg a püspök atya, és ünnepeltük a karácsonyt misével. Számomra talán az volt a legnagyobb élmény, hogy az elítéltek és civilek mellett a személyzet körébõl is voltak áldozók.

Dr. KATONA ISTVÁN segédpüspök: Amikor lehetőség nyílt, gyakran jártam a váci börtönbe, miséztem, hittanórát tartottam. Ma már ritkábban megyek, vannak segítõim, de ismerem a munkájukat. Színdarabot, verset, énekeket tanulnak a rabok, s hiszem, hogy amit egyszer megtanultak nem marad nyom nélkül az életükben. Ami az itteni ünnepséget illeti, felémelõen szép volt, a környezet, a jelenlévõk, a zenekar. A jó is a rossz is ragad. Azt szeretnénk, hogy minél több jó, felemelõ dolog jusson el a börtönfalak mögé zártakhoz, és ez alakítaná, formálná õket. Beszéltem olyan rabbal, aki azt mondta, a szüleinek köszönheti, hogy oda jutott. Soha nem beszéltek neki Istenrõl, Jézusról, az utca nevelte. Mióta megismerkedett a vallással egészen más szemmel nézi a világot, saját személyét, feladatát az életben. És mindezzel a börtönben ismerkedett meg. Mi magvetõk vagyunk, nemcsak a világban, itt is. Adja Isten, hogy minél bõségesebb legyen a termés.

Molnár János

Karácsonyi csomagküldés 1996. (Tapasztalatok, gondolatok, feladatok)

Az MTI segítségével számos lap közölte felhívásunkat a csomagküldésre. A véletlenszerű visszajelzésekből tudjuk, hogy nagyon sok helyi lap is közölte akciónkat.

Az egyházi lapok szintén hírt adtak a karácsonyi csomagküldés lehetőségéről. Az Új Ember hetente ismételte a felhívásunkat.

Eredmény: Az utóbbi évek legtöbb csomagját nyújtotta. Több mint ötszáz csomagot küldtek az elítélteknek a Társaság központján keresztül.

Itt jegyzem meg, az egyes börtönök lelkipásztorainak szervezésében, a tudomásomra jutott adatok szerint, legalább ezer csomagot kaptak a börtönlakók s a levelezőszolgálat által küldött csomagokkal együtt ez évben (1996. karácsonya) legalább kétezer kisebb-nagyobb csomagot biztosított a fogvatartottaknak a Társaságunk.

Külön köszönet a Bankaritas nagylelkű támogatásáért. Ebből 62 csomagot tudtunk Nagyfára szállítani. Itt valamennyi idegenrendészeti őrizetést, a világ minden részéből származó külföldi állampolgárt, tudtunk tartalmas csomaggal megajándékozni.

A Bankaritas által biztosított összegből még a Szegei Fegyház és Börtön elítéltejei kaptak 38 csomagot, valamint egyes bv intézetek karácsonyi ünnepségéhez való hozzájárulásként 10000 Ft-nyi összeget.

Valamennyi bv intézeti igényt ki tudtunk elégíteni. Igaz, hogy elsősorban a nagy, letöltő házakból kértünk névsorokat. Feltételünk: valóban rászorult legyen.

Vegyes tapasztalatok a bv intézetek hozzáállásáról, ezen belül elsősorban a nevelők hozzáállásáról:

Volt olyan nagy intézet, aki nem is igényelt csomagot...

Volt olyan intézet, ahonnan hatszori kérés, könyörgés után küldték meg a rászorultak listáját – egy héttel Szenteste előtt.... Ezért a csomagküldésre jelentkezőknek a címetek már nem lehetett továbbküldeni, mert talán ez évben kapták volna meg az elítéltek...

Szerencse, hogy a Bankaritas jóvoltából áthidalhatuk ezt a problémát!

Egyes börtönök – kérésünk ellenére csak a pusztá névsort juttatták el: nem kis gondot és munkát okozva!

Dicséret azoknak, akik megértették kérésünket, és segítségünkre voltak, pl. a csomagszállító levél kitöltésével is. Külön köszönet nekik!

Szerencse, hogy a már öt éves tapasztalatok alapján arra kértük a csomagküldőket, hogy feladónak a központunk címét adják meg, mert ha véletlenül a börtön nem venné át, akkor mi azt újra csomagolva, másnak eljuttathatjuk.

Sok csomagot nem vettek át a bv intézetek:
– házhoz szállítási díjat nem róttak le feladásor (kb 3 eset volt)
– az elítélteket átszállították más intézetbe

– szabadult...

Valahogy úgy éreztük, hogy a névsor összeállításában az érintett nevelők nem voltak elég körültekintők, sőt megkockáztatom: talán a felelősségérzetük is erősítésre szorul...

A nevelők hozzáállását értékelve: a zömük hozzáállása a neveltekhez (és a külvilághoz) az elmúlt évtizedekben megszokottól nem tér el... Örvendetes jelenség az, hogy egyre több a kiemelkedő, pozitív szemléletű, az örök értékeket hordozó és a munkáját hivatásnak érző, a fogvatartottakért felelősséget és emberséget vállaló nevelő, valamint az, hogy ők egyre bátrabban mernek kiállni az elveikért és az elítélteikért!

Ugyanakkor szomorú tapasztalat az is, hogy sok nevelő még a saját érdekeit sem ismeri fel, pl. a csomagküldést tekintve sem... Ugyanis, ha gondoskodik az elítélteikről, csökken a körletén a feszültség. Biztonságban és nyugalomban élhet...

Kik voltak a csomagküldők? Csak becsülni tudjuk őket, az elejtett szavakból, írásaikból következtetve.

A csomagküldők túlnyomó többsége (saját érzésem szerint több mint 90 %) vallásos ember, család.

Ezen belül is döntő többségben nyugdíjasok (kisnyugdíjasok)

Felekezeti megosztás szerint: talán a felekezeti létszámának arányában jelentkeztek csomagküldésre a katolikus, református, evangélikus hívek, közöttük feltűnően sok lelkipásztor!

Ez az év sem múlt el szidalmazás nélkül. Érkezett telefonon (üzenetrögzítőn) és levélben. Mindig név nélkül. Új jelenség: nem csak a megvetettségben vetek bennünket egy kalap alá a bűnözőkkel, börtönlakókkal, hanem (eddig nem tapasztalt jelenség!) a fenyegetettségben is. Kötél és kézigránát által akartak bennünket az elítéltekkel együtt elpusztítani. (Ez évben még csak szóban! Jövőre?)

Testvéreim! Adjunk hálát Mennyei Atyánknak, hogy az idei karácsonyi csomagküldés az utóbbi évek legeredményesebb akciója volt. Adjunk hálát Neki azért is, hogy ez évben először akciónkat jelentős összeggel egy külső alapítvány: a Bankaritas is támogatta! Imádkozzunk értük hálás szívvel!

Imádkozzunk mindenkor a testvéreinkért: nevelőkért és fenyegetőzőkért, azokért, akik még távol állnak a tevékenységünk megértésétől, hogy ők is ismerjék meg az igaz és örök értékeket, a földi életük értelmét és célját...

Kérem minden olvasót, hogy imádkozzunk az önzetlen, a személyválogatás nélküli szeretet tanújért is, jelen esetben a csomagküldőkért, hogy a Mennyei Atyánk árassza el őket kegyelmével!

dr. Majzik Mátyás

SIMON ANDRÁS

Az Istené vagy a miénk?

Hívó életünk egyik legalapvetőbb kérdése, meg tudjuk-e különböztetni, hogy mikor „szeretünk” csupán a magunk szeretetével és mikor árad rajtunk keresztül az Isten szeretete? Ez a feladat azért nagyon nehéz, mert külső megjelenésében e két szeretet között szinte lehetetlen különbséget tenni. Az eltérés ugyanis nem abban van, ami látható, hanem abban, ami a szem előtt rejtve marad: az indítékban, a *szándék tisztaságában*. Valljuk be, kellő önismeret, vagy önkritika hiányában gyakran beleesünk a kísértésbe, hogy saját emberi szeretetünket Isten rajtunk keresztül áradó jóságának tekintsük. Ezek a jószándékú tévedéseink sokszor vezetnek fájdalmas konfliktusokhoz, sőt keserű csalódásokhoz az Istennel, embertársainkkal – de talán elsősorban *önmagunkkal* szemben. Saját emberi szeretetünk ésszel kontrollálható, logikus és telis-tele van kicsinyes elvárásokkal.

Isten szeretete ésszel felfoghatatlan, emberi logikával követhetetlen és előre kiszámíthatatlan. Nem lehet kiérdemelni, mert nem érdem szerint jár, nem járandóság, vagy „juss”, hanem *ajándék*. Az Ő szeretete feltétel nélküli mindig megelőlegezett szeretet.

Igen, amíg a mi szeretetünkre érdemessé kell válnia a kiválasztottaknak, addig az Isten épp azokat ajándékozta meg gazdagon, akik a mi szemünkben teljesen érdemtelenek.

A mi szeretetünk – mint számító vállalkozó – csak azokba fektet energiát, akikben annak gyors kamatozását reméli. Az érdekteleneket és reménytelenül semminek látszókat azonban hamar „nullára írja”. Isten szeretete viszont épp a reményteleneket, a folyton elbukó visszaesőket öleli magához legszorosabban, nem pedig a maguk szemében *valaminek látszókat*.

Mi gyarló emberi szeretetünk hálóját kivetjük azokra, akiket saját szempontjaink alapján megkedvelünk. Kezdetben szeretetünk körébe vonjuk, neveljük, gondozzuk őket. Mikor azonban „kinőnek” személyes bűnkörünkből, képtelenek vagyunk őket elengedni: *Megragadó „szeretettel”* inkább még szorosabbra rántjuk előttük a háló száját és csalódott szívvel kérjük rajtuk számon a hálát és a viszonzást. Istennek nincsenek saját szempontjai. Ő személyválogatás nélkül szeret minden embert, legyen bár hitetlen, vagy hívó, mohamedán, hindu, zsidó vagy keresztény.

A mi szeretetünk felfedező, megragadó és megköltő szeretet.

Isten szeretete azonban egyszerre megtartó, őrző és elengedő, szabadon hagyó, felszabadító szeretet. Ő akkor sem vet ki minket szeretetéből, ha elhagyjuk őt. Tiszteli szabadságunkat. De amíg mi büszkeségből nem mondunk a hozzánk visszakéredzkedőknek, Isten soha nem utasítja vissza a hozzá visszatérő „tékozló

fiúkat”. Ő nem kér számon, nem rója fel a múltat. Újjászüli minket megbocsátó szeretetében.

A mi szeretetünk csak az önérzet sérülékeny üvegfalán keresztül sugárzik. Ha ezt az üvegfalat kívülről bármilyen karc vagy szenny éri, azon már csak nagy erővesztéssel képes átszüremleni. Ilyen sérülés lehet bármilyen kicsinyesség, sértés, érdektelenség, bizalmatlanság, vagy alaptalan vád, amivel minket illetnek. Ezzel szemben Istennek nincs *önérzete*, mert az önérzet a magunkhoz és másokhoz viszonyulás érzékeny mérőműszere. Isten azonban az Alfa és az Omega, a kezdettől létező tökéletes LÉNY. Neki – mint önmagában teljes egésznek nincs szüksége arra, hogy bárkihez viszonyuljon. S mivel ő maga sohasem változik – a változásnak még az árnyéka sem kísérti meg soha – önmagához sem kell viszonyulnia. Az Ő szeretetét nem lehet befolyásolni. Csak emberi érzelmeink, kishitűségünk, félelmeink, lelkiismeret-furdalásaink miatt támad bennünk az a képzet, hogy Isten nem szeret minket eléggé! Valójában azonban saját lefokozott önbecsülésünket, az élet harcában megsérült személyiségünk fájdalmait vetítjük bele saját Istenképünkbe, és képtelenek vagyunk elhinni, hogy Ő másképp lát minket, mint ahogy mi látjuk önmagunkat.

Ő a jövőt, a pozitív lehetőségeket látja bennünk. Mi pedig gyakran csak az elmulasztott és már vissza nem térő nagy lehetőségek lepusztult emlékhelyének tekintjük magunkat. Nem merünk szembesülni az előttünk álló lehetőségekkel, pedig kishitűségünkbe zárt sorsunk ajtaját egy szebb jövő feszegeti.

Ne legyenek illúzióid

Barátom, bizonyára láttad már az életben, hogy nem mindenki olyan jó, mint amilyennek látszik, s talán már nem kelt benned túl nagy csalódást, amikor a világ fiainak álszent mesterkedéseit leleplezed. Igen ilyen a világ: a szemedbe hazudik, hogy megkaparintson, s amikor megkapta amit akart, rögtön túl is lép rajtad.

De hogyan óvhatnálak meg attól a megrázó csalódástól, hogy a keresztények nagy családjában is éppúgy jelen vannak a világ álnokságai, a hazugságok, a csalódások és megcsalások, az ítélkezés, a békéltelenség, a kicsinyes irigység és minden más emberi gyarlóság, ami az ég alatt csak létezik?

Tisztában vagyok azzal, hogy semmiképpen sem kímélhetlek meg a saját tapasztalatból szerzett tudás fájdalmától, de szomorú meglepetéseid súlyát talán csökkenthetem azzal, ha beszélek. Ne gondold hát, hogy a Krisztus felé törekvő emberek már mind elhagyták régi önmagukat. Veled és velem együtt, akik szintén Krisztushoz igyekszünk – ők is nehéz terheket cipelnek: a *régi ember gyarló énjének* kísértéseit. Mindenfajta kicsinyességet, gyanakvást, érzékiséget és más báránybőrbe bújtatott ordas undokságokat. Ezen

nincs mit csodálkozni, hiszen csupán azzal, hogy Krisztus mellett döntöttünk, még nem szívünk álnoksága.

A Megváltó felé vezető úton fogyatkozik meg a bennünk lévő rossz, de csak akkor, ha engedjük, hogy Isten szeretetének melege a szívünkbe hatoljon. Ahogy a hajnali hideg ellen jól beöltözött vándorról a déli nap heve egyre több ruhadarabot csalogat le, Krisztus felé közeledve így vetkőzzük le mi is fölösleges szavainkat, rendetlen érzelmeinket és fullasztó álarcainkat. De ezen az emberöltőn át tartó hosszú vándorúton olyanok is velünk tartanak, akik valamilyen álszent buzgóságból már az út elején elővételezik maguknak a célba jutás mennyei élményét. Arcukon túlvilági mosollyal röpködnek körülöttünk, szent dolgokról beszélnek, s miközben habkönnyű szeretetet lehelnek az „alant” menetelők izzadt homlokára, nem veszik észre, hogy csupán a kegyesség álruhájában tetszelegnek. A szentség vélt jegyeit cukormázsként kenik arcukra, nem véve tudomást arról, hogy csak saját vonásaink felvállalásával válhatunk szentté: nem pusztán személyiségünk egyes jegyeit, hanem egész mivoltunkat kell kendőzetlenül átadnunk Krisztusnak.

De vajon meddig illegethetik magukat felvett angyal-pózukban, s hogyan élnek majd át a Krisztussal való találkozást, amikor Isten sugárzó szeretetének melege leolvastat róluk minden mézes-mázasságot, és szembesülniük kell valódi önmagukkal?

A megnevesítő küzdelmek elől elmenekülve életük ajándéka tűzben próbált arany helyett csupán rögbezárt érc marad.

Útközben láthatsz más furcsaságokat is.

Akadnak olyanok, akik prémes bundákba burkolóznak, szenvedő ábrázattal vonulnak a Nap hevétől izzó úton. Mintha nem is a Megváltójukhoz igyekeznének, hanem valamilyen büntetőtáborba vonulnának. Nem érzik a jótékony meleget, nem hallják a madarak vílam énekét, a lágy szellő fuvallata elől is bezárkóznak. Leszegett fejjel, összevont szemöldökkel haladnak előre. És tudod miért tesznek így? Nem a külső, hanem a belső hideg ellen menekülnek, ám szívük dermedtségében maguknak sem vallják be, hogy azért fájnak, mert nem engedik magukra hatni Krisztus melegét. Kötelességből, mártírként menetelnek az úton, hiszen „a küldetést vállalni kell”. De lehetőleg se ember, se Isten ne érintse, és ne befolyásolja őket, s legfőképpen ne próbáljon meg áthatolni határozott elképzeléseik és személyiségük védőburkán.

Ők az Őszövetség fiai, a hajlíthatatlan konzervatívok, a vallásos előírásokat és hagyományokat nyolcadik szentségként tisztelő. Számukra az irgalom csak érzelmes szó, a törvény viszont sérthetetlen tabu. Ne izgasd magad miattuk. Te inkább figyelj csak magadra, hogy le ne térsz az útról, s hogy az ítékezés gáncsot ne vessen lábaidnak. Fogadd be az út minden élményét és élvezd a csodát, hogy az Úr akihez igyekszel, s akinek országában örök szállást remélsz, már előbb szállást vett tenálad.

Egy szociálpszichológus gondolataiból

Másfél hét börtön – gyávaságért

A csizmás, kalapos, cowboyszerű fiatal-ember magyar nyelvű román állampolgár. Egy erdélyi kis faluból származik, a szülei, hugai ott is élnek. Kitanulta az ácsmesterséget, és rendszeresen jár át Magyarországra dolgozni. Másfél éve egy munkavállaló irodán keresztül ismerkedett meg egy keramikus házaspárral, akikkel tartós jó viszonyba került. Náluk is lakott, télen csak szívességi alapon, szezon idején azonban besegített a munkájukba is. Szinte családtagnak tekintették, külön szobája volt a házban. Segíteni akarták abban is, hogy megadják számára a letelepedési engedélyt is. A segítőkészségen és a simpatian túl azért is segítettek, mert távolabbi terveik voltak a csendes, megbízhatónak ismert fiatalemberrel. Tanyát terveztek venni, és arra szánták gondnoknak, gazdának.

Egy napon azonban a Keleti Pályaudvarnál, igazoltatás alkalmával három útlevelet találtak nála, és okirattal való visszaélés gyanújával letartóztatták. Egész pontosan azzal vádolták, hogy a pályaudvaron az idegen útleveket el akarta adni. Mindössze három napot volt rendőrségi fogdán, a rendőrségen ugyanis minden vonatkozás nélkül beismerő vallomást tett.

Másfél hétbe került, mire szállás és munkaadó megtudták, mi történt vele és hol van, és sikerült tisztázniuk a dolgot.

Mint kiderült, át kellett szállnia a Keleti Pályaudvarnál, útközben az aluljáróban állították meg. Az igazoltatáskor nála talált útlevelek a szállásadói útlevelei voltak, amit az előző napi közös útjuk után a zsebében felejtett.

Először volt dolga a rendőrséggel, és nagyon megijedt. Beszédhibája, labilis idegrendszere miatt nem mert ellentmondani, nem is próbálta meg elmagyarázni a rendőrségen a helyzetet, ugyanis az izgalomtól klónusosan dadogni kezd, nagyobb meg rázkódtatásokat pedig napokig tartó rosszullet követ nála.

Hogy neki nem volt-e túl nagy ár a másfél hét börtön a gyávaságáért, azt ő tudja, de ha végre szokás lenne nálunk legalább a legközelebbi hozzátartozót értesíteni, ha letartóztatnak valakit, mindenki sokkal jobban járt volna.

Dr. Végh József

1997. január/február

IV. évfolyam 1. szám

Máté 25,36: „...Börtönben voltam és felkerestetek.”

JOBBI LATOR

A megvetettek pasztorációját és szociális gondozását végzők lelkeségi és módszertani lapja



Mécses Szeretetszolgálat otthonai: **Alsószenttamás**

Alsószenttamás (Tass község határában) Kunszentmiklóstól hét km-re található. Hat lakóházzal, közvilágítású utcával, hodállyal, vízhálózattal stb. rendelkezik, 60 ha rét-legelővel körülvéve. Társaságunk oktatási, lelkigyakorlatos és társadalmi rehabilitációs otthona. Jelentős felújításra szorul, de már működik. Nyaranta ifjúsági táborozásra: cserkészek, hittanosok, természetkutatók stb. számára nyújt majd lehetőséget az élővíz csatornákkal szabdalts és jól tagolt terület.